

 HELSE BERGEN <small>Haukeland universitetssjukehus</small>	Dyspnoe
Kategori: Ledelse og styringssystem	Dato gyldig til: 08.01.2022
Organisatorisk plassering: Helse Bergen HF/Fellesdokumenter/Pasientbehandling	Versjon: 2.00
Godkjenner: Skagseth, Marte	Informasjon
Dok. ansvarlig: Høivik, Tone Gulli	Dok.id: D62709

Innhold

1 Hensikt	1
2 Målgruppe og avgrensning	1
3 Definisjoner	1
4 Medikamentell lindring av dyspné hos voksne >16 år	2
6 Ikke-medikamentell lindring	2
7 Fire korte filmer om behandling av kronisk refraktær dyspné	2
8 Referanser	2

1 Hensikt

Målet med behandlingen er å lindre pasientens symptomer. For å oppnå dette kan det være nødvendig med tiltak som f.eks. tapping av pleuravæske. Det kan også være indikasjon for behandlingstiltak hos terminale pasienter hvis behandlingen gir symptomlindring.

2 Målgruppe og avgrensning

Ved siden av smerter, er dyspné en av de hyppigst forekommende plager ved alvorlig sykdom. Dyspné er, sammen med hoste, hoved symptomet hos pasienter med langt kommet lungekreft eller med lungemetastaser.

Hos pasienter som trenger lindrende behandling for ikke-malign sykdom, slik som langt kommet hjerte- og lungesykdom, er dyspné ofte det dominerende symptomet. (Helsedirektoratet, 2019)

3 Definisjoner

Subjektiv opplevelse av pustebesvær hos pasienter med sykdom i lunger og/eller andre organer som påvirker respirasjonssystemet.

- Dyspné har ofte et kronisk forløp. Plagene utløses spesielt ved anstrengelser, og forsterkes av angst.
- Det er ofte lite samsvar mellom pasientens opplevelse og objektive funn
- Dyspné er vanskeligere å behandle enn smerter, og medfører dårlig livskvalitet og reduserte leveutsikter
- Dyspné i hvile, eller utløst av minimale anstrengelser, er et dårlig prognostisk tegn.
- Akutt oppstått dyspné kan være forårsaket av akutt respirasjonssvikt, en potensielt livstruende tilstand som krever umiddelbart tilsyn og vurdering av lege

4 Medikamentell lindring av dyspné hos voksne >16 år

- http://eqs-forlop.sus.no/docs/doc_33168/index.html
- <https://helse-bergen.no/seksjon/KLB/Documents/Medikamentskrin/Dyspne.pdf>
- <https://www.helsebiblioteket.no/retningslinjer/palliasjon/symptomer-og-tilstander/dyspné>
- <https://www.legemiddelhandboka.no/T21.1.2.6/Dyspn%C3%A9>

6 Ikke-medikamentell lindring

Kartlegg behov for henvisning og behandling av fysioterapeut. Det er god dokumentasjon for effekt av fysikalsk behandling hos pasienter med KOLS og kronisk lungesvikt. Dette har klar overføringsverdi til andre pasientgrupper.

Andre tiltak:

Trygghet
Avspenning
Vifte (obs! ikke ved dråpesmitte)
Kald klut
Åpent vindu
Sittestilling
Liggestilling
Energi besparing: f.eks. få hjelp til praktiske gjøremål
Hjelpemidler

7 Fire korte filmer om behandling av kronisk refraktær dyspné

<https://kursbygger.ihelse.net/?startcourseid=72>

8 Referanser

Interne referanser;

<https://helse-bergen.no/seksjon/KLB/Documents/Medikamentskrin/Dyspne.pdf>

Eksterne referanser;

Norsk Legemiddelhandbok. (2020). <https://www.legemiddelhandboka.no/T/Terapikapitlene>. Hentet fra

https://www.legemiddelhandboka.no/T21.1/Lindring_av_smerter_og_andre_plagsomme_symptomer

Helsedirektoratet. (2019). 6. Hentet fra Nasjonalt handlingsprogram med retningslinjer for palliasjon i kreftomsorgen: <https://www.helsebiblioteket.no/retningslinjer/palliasjon/symptomer-og-tilstander>

Helse Stavanger HF/Medservice ABK/Avdeling for blod-og kreftsykdommer. (2020). Pasientforløp i palliasjon. Helse Stavanger. Hentet fra https://kvalitet.sus.no/forlop/docs/doc_32433/index.html